

KVARTER TÖRÉSLÉPCSŐ A KESZTHELYI-HEGYSÉG DK-I OLDALA ÉS A BALATON KÖZÖTT

MOLDVAY LORÁND

Korábbi tanulmányomban beszámoltam arról, hogy a Bece-hegyi kápolna és a Balaton között a pannóniai rétegösszletet a kiemelkedő karni dolomit erősen elmozdította (MOLDVAY L. 1976), s egy átütő-redőszárny alakult ki. A legelső irodalmi adat a jelenségről SZENTES F.-től származik (1952), aki szerint „A dolomitrögök diapírszerűen átütik a fedő pliocén rétegeket . . .”.

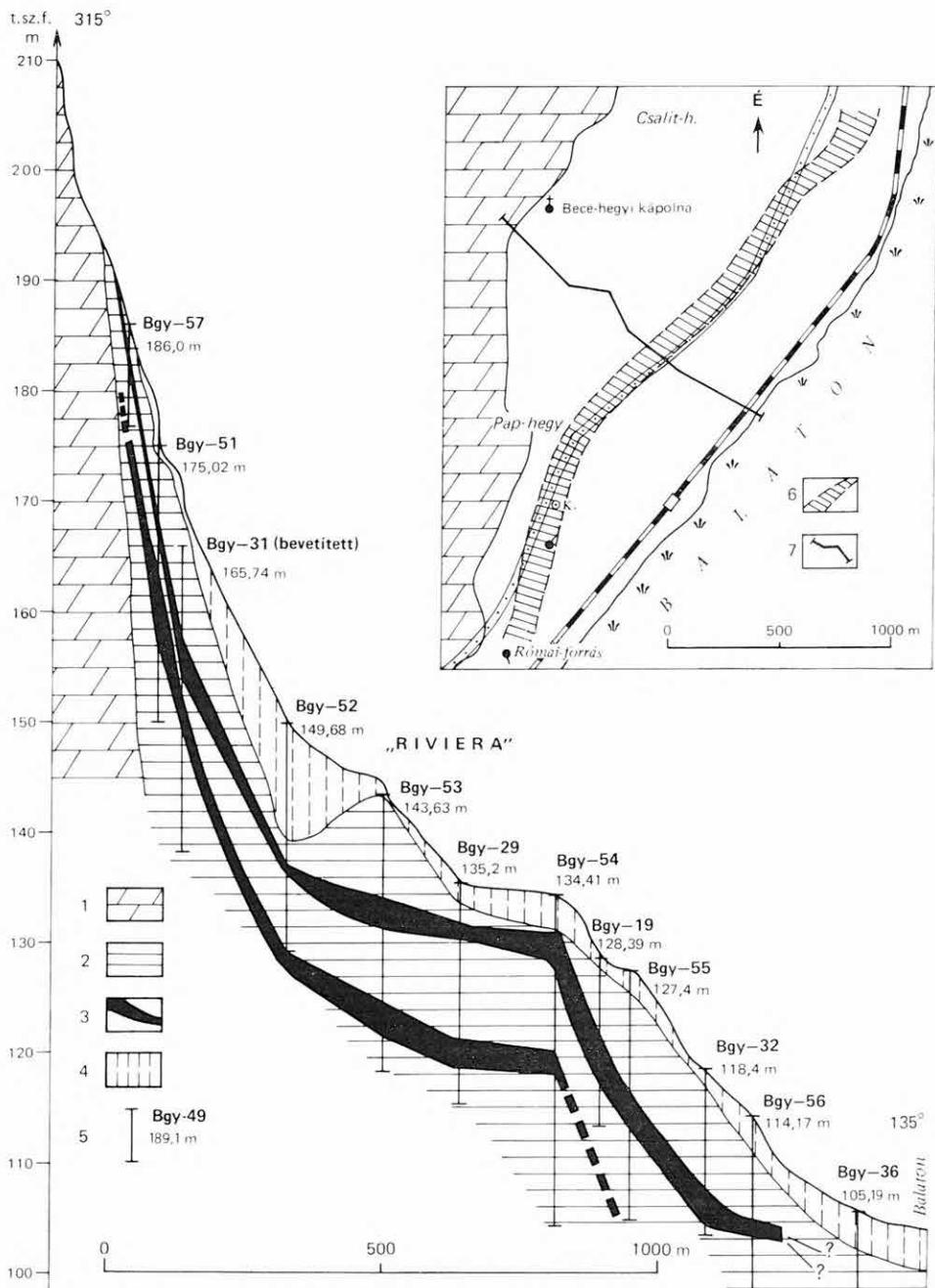
A jelenséget fontossága miatt tovább tanulmányoztuk. A fúrási szelvényt (id. mű 6. ábra) besűrítettük olyan mértékig, hogy az egymás mellé rakott minták szinte „feltárás”-ként láthatóvá tették a rétegsort. A követhető oszcillációs szintek száma egyről kettőre növekedett. Kirajzolódtak az elmozdulás finomabb részletei is (1. ábra). A redőszárnyon, a Balaton közelében törés, ill. flexúra látható.

Figyelemre méltó, hogy a mai felszín lényegében az oszcillációs szintek lefutását követi. Morfológiailag törési lejtő jött létre, ezt az exogén hatások sem tudták eltüntetni. LÁNG S. (1958) szerint a hegység D-i részén az ennek megfelelő lépcsőfelszín — az ún. „riviera” — törés útján jött létre, a szelvény alá-támasztja e véleményyt. A törési lépcsőről KLEB B. — TÖRÖK E. — ZSILÁK GY. L. is ír (1965).

Módszertani szempontból megemlítendő, hogy pannóniai oszcillációs szintek elmozdulásainak tanulmányozásához a hegységperemeken egymástól legalább 80 — 100 m-re kellett a fúrásokat telepíteni. Célszerű lenne a töréslépcső vizsgálata ismételt szabatos szintezéssel, esetleges recens mozgások felismerése céljából. Ennek közvetlen gyakorlati jelentősége lenne az ún. vonalas építmények (hosszirányban nagy kiterjedésű házak, út, alagút) tervezése szempontjából.

IRODALOM

- KLEB B. — TÖRÖK E. — ZSILÁK GY. L. 1965: Településtervezések építésföldtani előkészítése. — Földt. Kut. 2.
- LÁNG S. 1958: A Bakony geomorfológiai képe. — Földr. Közlem. 6/82. 4.
- MOLDVAY L. 1976: Ósföldrajzi és neotektonikai adatok a Balaton partvidékéről. — Földt. Int. Évi Jel. 1973-ról.
- SZENTES F. 1952: Jelentés az 1952. évben Magyarországon a Keszthelyi-hegységben végzett bauxitkutató munkálatokról. — Kézirat, Földt. Int. Adattár.

1. ábra. Szelvény a Keszthelyi-hegység és a Balaton között. Túlmagasítás: 20 ×

1. Karni dolomit és mészkő, 2. felsőpannoniai agyag, közetliszt, homok, 3. oszcillációs felsőpannoniai rétegek, 4. kvarter rétegek általában, 5. fúrás jele és tsz. f. magassága, 6. A törési lejtő jelenleg ismert területe több szelvény alapján, 7. a szelvény nyomvonala

Fig. 1. Geological section set up between the Keszthely Mts and Lake Balaton. Exaggeration in height 1:20

1. Carnian dolomite and limestone, 2. Upper Pannonian clay, silt and sand, 3. oscillatory sequence of Upper Pannonian beds, 4. Quaternary in general, 5. borehole with height above sea level, 6. Areal extent of the fault slope according to latest informations, 7. line of section

---

QUATERNARY STEP FAULTS BETWEEN THE KESZTHELY
MOUNTAINS' SE SLOPES AND LAKE BALATON

by

L. MOLDVAY

In restarting with a recovery work previously done in 1974 between the Keszthely Mts and Lake Balaton by drilling, the author has concentrated on the study of younger tectonic displacements developed in Pannonian beds. The presence of a diapiric fold in the drilled section had already been outlined. In addition to this, the subsequent work has proved the existence of step faults i.e. flexure adhering laterally to the diapir near the lake. Since exogenetic forces could not destroy this product of structural movements, it must have been originated in the Quaternary. The author makes a proposal to repeat more meticulously a level survey on the spot, with respect to the presumable co-existence of other faults developed recently.

